

عنوان مقاله:

تحلیل شخصیت رستم با تاکید بر مکتب وظیفه‌گرایی کانت

محل انتشار:

دو فصلنامه ادب فارسی، دوره 11، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

فاطمه حاجی رحیمی - دانش آموخته دکتری ادبیات حماسی دانشگاه قم

سلمان رحیمی - دانش آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه مازندران

خلاصه مقاله:

در فلسفه اخلاق، معیار ارزش گذاری و سنجش افعال اخلاقی یکی از مباحث برجسته است. ایمانوئل کانت، فیلسوف آلمانی، معتقد است تنها فعلی واجد ارزش اخلاقی است که مطابق با تکلیف باشد و فاعل هیچ گونه انگیزه دیگری غیر از عمل به وظیفه نداشته باشد. برای فهم اینکه چه عملی مطابق با وظیفه است، باید به امر مطلق مراجعه کرد. مراد از امر مطلق که تمام وظایف اخلاقی ما را مشخص و معین می کند، این است که می گوید بنا بر آن قاعده‌ای عمل کنید که بتوانید هم زمان اراده کنید که آن قاعده، قانونی جهان شمول شود. کانت امر مطلق را حکم بدیهی عقل عملی می داند. از آنجا که این امر مطلق است، احکام به دست آمده از آن نیز مطلق خواهد بود. رستم، شخصیت آرمانی شاهنامه در تمام عرصه‌های زندگی، همراه به انجام تکلیف و اجرای عدالت و داد توجه داشت و برای رسیدن به اهداف متعالی، از ابزارها و روش‌های غیر اخلاقی استفاده نکرد. با توجه به شاهنامه، گزاره‌های متعددی دال بر وظیفه‌گرایی اخلاق در مکتب اخلاقی رستم به چشم می‌خورد. نگارندگان در پژوهش حاضر که به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است، به این نتیجه رسیده اند که شخصیت رستم با برخی از شاخص‌های مکتب وظیفه گرای اخلاقی کانت همسویی و ارتباط تنگاتنگ دارد؛ این شاخص‌ها عبارت اند از: تکالیف انسان نسبت به خود، تکلیف انسان نسبت به دیگران، تکالیفی که نسبت به طبقات خاص از افراد مطرح است.

کلمات کلیدی:

مکتب وظیفه گرایی، کانت، رستم، امر مطلق، عقل عملی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1445486>

